

centrere mig om forslaget første element og blot til sidst knytte et par bemærkninger til spørgsmålet om ophævelse af revisionsbestemelsen.

Det første element går som nævnt ud på at ændre lov om undersøgelseskommissioner, således at mindst to femtedele af Folketingets medlemmer kan bestemme, at der skal nedsættes en undersøgelseskommission. Forslagsstillerne begrunder deres forslag med, at den hidtidige adgang for Folketingets flertal til at nedsætte en undersøgelseskommission indebærer, at en regering i en situation, hvor den sammen med sit parlamentariske grundlag har truffet beslutninger, der er genstand for ønsket om en undersøgelse, sammen med dette flertal i Folketinget vil kunne hindre en uvildig undersøgelse af forholdet. Forslagsstillerne anfører i den forbindelse, at man i andre europæiske lande har givet større mindretal mulighed for at beslutte iværksættelse af en undersøgelse af et givet forhold af almen vigtig betydning.

Herudover er forslaget begrundet med, og her citerer jeg fra bemærkningerne:

»... at adgangen til viden om de faktiske forhold i et sagsforløb svækkes med tiden og en værdifuld viden om den virkelighed, den pågældende sag udspilles i, risikerer at gå tabt.«

Forslaget om, at mindst to femtedele af Folketingets medlemmer skal kunne beslutte, at der nedsættes en undersøgelseskommission, vil indebære en principiel ændring af den gældende ordning for, hvem der kan bestemme, at en undersøgelseskommission skal nedsættes. Før jeg kommenterer den foreslåede ændring nærmere, kan der derfor være grund til kort at omtale de gældende regler samt baggrunden for disse.

Det følger af § 1 i loven om undersøgelseskommissioner, at justitsministeren kan beslutte at nedsætte en undersøgelseskommission, og at ministeren *skal* nedsætte en kommission, hvis Folketinget vedtager en beslutning herom. Den gældende ordning er således, at enten justitsministeren eller et flertal i Folketinget kan bestemme, at der skal nedsættes en undersøgelseskommission.

Lov om undersøgelseskommissioner bygger på grundige og principielle overvejelser under både forberedelsen af lovforslaget og Folketingets behandling af forslaget. Loven bygger således på betænkning nr. 1315 fra 1996 om undersøgelsesorganer, der blev afgivet af et udvalg med tidligere ombudsmand Lars Nordkov Nielsen som formand. Udvalget blev nedsat af

regeringen i samarbejde med Folketingets Udvalg for Forretningsorden og havde til opgave at foretage en samlet gennemgang og vurdering af undersøgelsesorganer, der kan belyse og klarlægge forhold inden for den statslige forvaltning.

Ifølge det lovudkast, som udvalget fremlagde i betænkning nr. 1315, var det justitsministeren, der skulle have kompetencen til at beslutte, at en undersøgelseskommission skal nedsættes. Begrundelsen for denne ordning var, at det efter udvalgets opfattelse var rigtigt at fastholde, at det er vedkommende minister, der er ansvarlig for at iværksætte de relevante undersøgelser. Folketingets indflydelse var efter udvalgets opfattelse sikret igennem de politiske kontrol- og ansvarsmekanismer.

I 1996 fremsatte Folketingets partier sammen et forslag til lov om undersøgelseskommissioner, der i overensstemmelse med Nordskovudvalgets udkast indebar, at det var justitsministeren, der fik kompetencen til at beslutte, at en undersøgelseskommission skulle nedsættes. Under Folketingets behandling af forslaget fandt Udvalget for Forretningsordenen det imidlertidigt principielt rigtigt, at også Folketingets flertal skulle have kompetence til at vedtage en beslutning om at nedsætte en undersøgelseskommission. Som begrundelse herfor anførte udvalget, at dette ville afspejle de politiske realiteter, idet disse med udvalgets ord er, at hovedinitiativet til nedsættelse af en undersøgelseskommission vel kan være regeringens, men også og formentlig oftest vil ligge i Folketinget. Endvidere anførte udvalget, at der undertiden reelt vil være tale om et fælles initiativ.

I overensstemmelse med opfattelsen i Udvalget for Forretningsordenen blev lov om undersøgelseskommissioner herefter vedtaget af et enigt Folketing, således at justitsministeren kan beslutte at nedsætte en undersøgelseskommission og at justitsministeren *skal* nedsætte en undersøgelseskommission, hvis Folketinget vedtager en beslutning herom.

Kl. 15.10

Efter denne gennemgang af de gældende regler om, hvem der kan beslutte, at der skal nedsættes en undersøgelseskommission, vil jeg vende mig mod det foreliggende forslag.

Forslaget om, at mindst to femtedele af Folketingets medlemmer skal kunne beslutte, at der nedsættes en undersøgelseskommission, vil som tidligere nævnt indebære en principiel ændring af den gældende ordning i lov om undersøgel-